

ADHD läkemedel Ickemedicinskt bruk

BNPS 9 mars 2020

Lotta Borg Skoglund MD PhD
SMART Psykiatri

www.smartpsykiatri.se

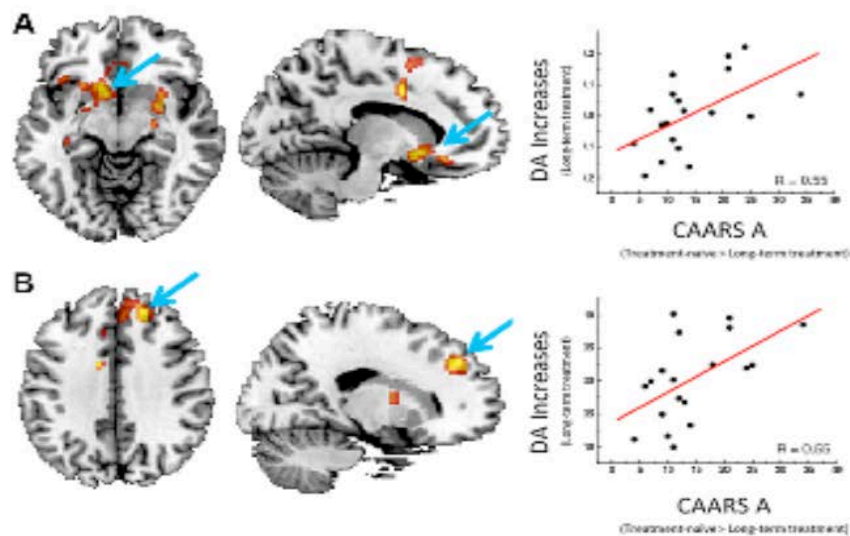
lotta.borgskoglund@smartpsykiatri.se

SMART

Dopaminerga preparat förbättrar ADHD

Methylphenidate-Elicited Dopamine Increases in Ventral Striatum Are Associated with Long-Term Symptom Improvement in Adults with Attention Deficit Hyperactivity Disorder

Nora D. Volkow,^{1,2} Gene-Jack Wang,³ Dardo Tomasi,² Scott H. Kollins,⁴ Tim L. Wigal,⁵ Jeffrey H. Newcorn,⁶ Frank W. Telang,² Joanna S. Fowler,³ Jean Logan,³ Christopher T. Wong,² and James M. Swanson⁸

The Journal of Neuroscience, January 18, 2012 • 32(3):841–849 • 841

Finns det risker med ADHD läkemedel?

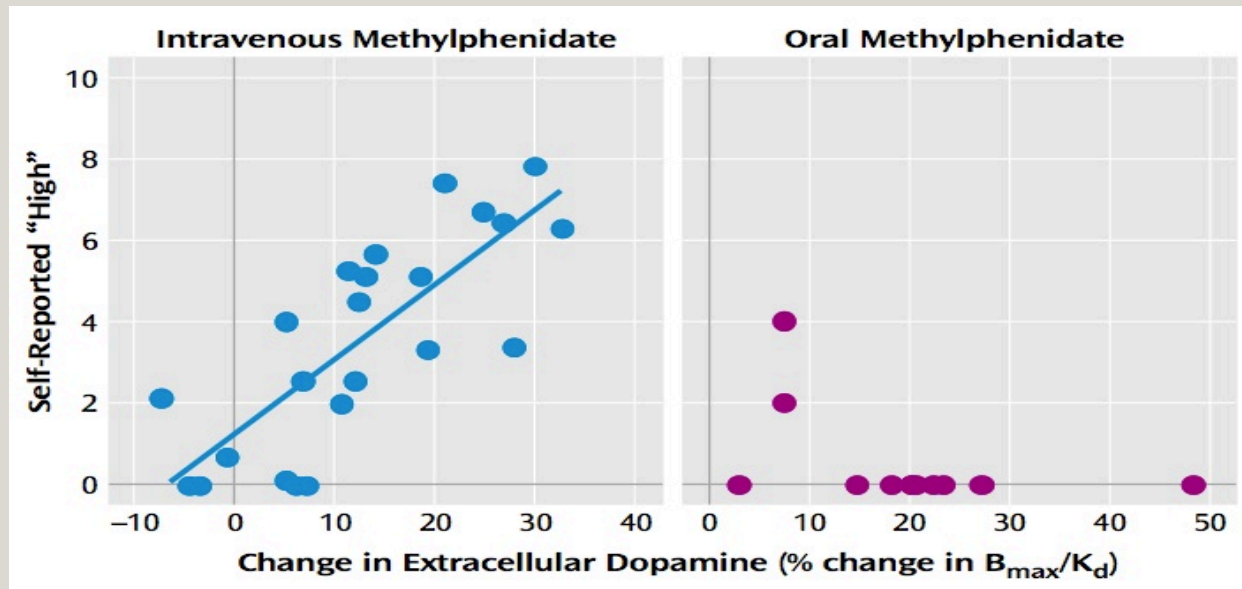
- Narkotikaklassade läkemedel?
- Medikalisering?
- Växande hjärnor?
- Skadligt bruk och beroende?
- Biverkningar?
- Överförskrivning?
- Icke medicinskt bruk?
- Andra negativa konsekvenser?

- Förskrivningen av ADHD lkm hos vuxna ökar
 - Ca 50.000 vuxna hämtade ut ADHD-lkm 2016
 - 111 000 personer 5–64åå >1 uttag adhd-läkemedel 2017 (1,5 % av befolkningen 5–64åå)
- Polisens beslag av illegala lkm ökar (150 st 2000 -> 7000 st 2016)
 - Jmf Tramadol 800.000 st varav 100.000 i Sthlm 2019
- Merparten kommer från svenska sjukvården
 - (1400 st gick att spåra, merparten av dessa kom från sjuv)
- 30% har CS + andra narkotikaklassade lkm
 - Bzd, opiater, > 4 förskrivare

Icke-medicinskt bruk av CS

Non Medical Use (NMU)

- Methylphenidat (MPH) och Dexamfetamin (AMP)
- Vakenhet, koncentration och eufori -> narkotikaklassade^{1,2}
- Kort eller långverkande?³

Systematic Review: Nonmedical Use of Prescription Stimulants: Risk Factors, Outcomes, and Risk Reduction Strategies

Stephen V. Faraone, PhD, Anthony L. Rostain, MD, C. Brendan Montano, MD, Oren Mason, MD, Kevin M. Antshel, PhD, Jeffrey H. Newcorn, MD

Objective: To review all literature on the nonmedical use (NMU) and diversion of prescription stimulants to better understand the characteristics, risk factors, and outcomes of NMU and to review risk-reduction strategies.

Method: We systematically searched PubMed, PsycINFO, and SCOPUS from inception to May 2018 for studies containing empirical data about NMU and diversion of prescription stimulants. Additional references identified by the authors were also assessed for inclusion.

Results: A total of 111 studies met inclusion criteria. NMU and diversion of stimulants are highly prevalent; self-reported rates among population samples range from 2.1% to 58.7% and from 0.7% to 80.0%, respectively. A variety of terms are used to describe NMU, and most studies have examined college students. Although most NMU is oral, non-oral NMU also occurs. The majority of NMU is associated with no, or minor, medical effects; however, adverse medical outcomes, including death, occur in some individuals, particularly when administered by non-oral routes. Although academic and occupational performance enhancement are the most commonly cited motivations, there is little evidence that academic performance is improved by NMU in individuals without attention-deficit/hyperactivity disorder.

Conclusion: NMU of stimulants is a significant public health problem, especially in college students, but variations in the terms used to describe NMU and inconsistencies in the available data limit a better understanding of this problem. Further research is needed to develop methods to detect NMU, identify individuals at greatest risk, study routes of administration, and devise educational and other interventions to help reduce occurrence of NMU. Colleges should consider including NMU in academic integrity policies.

Key words: attention-deficit/hyperactivity disorder, amphetamine, methylphenidate, misuse, abuse

J Am Acad Child Adolesc Psychiatry 2019;■(■):■-■.

NMU

Epidemiologi

- USA: 1,4 miljoner individer > 12 år (>AMP+kokain)⁰¹
- Vem?
 - Män¹⁻¹⁴, 18-25 år¹ kaukasier³⁻⁴ studenthem⁵⁻⁷ lägre betyg²
 - Högre grad av ADHD-symtom¹⁰⁻¹³
 - Tidigare missbruk¹ Riskbeteenden tex rattfylla⁵
 - Uppförandestörning (CD)¹¹
 - ADHD-symptom¹² Inattention¹³ Impulsivitet och rastlöshet^{2,10}
 - Ätstörningar
- Från vem?
 - Familj/vänner 50-90%
 - Egna lkm 5-35%
 - "Lurat en förskrivare, överdrivit symtom"

NMU

Epidemiologi

- Varför?
 - Akademiska misslyckanden (50 – 89 % av collegestudenter)
 - Ökad produktivitet (40% av vuxna)
 - Rekreation (2-31% av collegestud “getting high”)
 - Nyfikenhet (17-31% av collegestud)
 - Potentiera effekt av tex alkohol
 - Socialisera, orka festa
 - Självmedicinera odiagnosticerad ADHD (4-12%)
 - Viktminskning (3-12%)
- Hur?
 - Det är lätt, billigt och ofta gratis (el stulet)
 - Oralt 52-95% (Nasalt 5-40% lv 1-6%)

NMU

Risker för individen och samhället

- Sämre akademiskt utfall
- Samma biverkningar som vid medicinering
 - Huvudvärk, gi-symtom, irritabilitet, nedstämdhet, ångest, sömnsvårigheter, yrsel, aptitlöshet...
- Ökade kostnader för akutbesök och intensivvård
 - Högst risk för hjärtrelaterad sjukdom och död bland dem som inte screenats och undersökts kardiellt
 - Ökat antal allvarliga intoxikationer ink. dödsfall
 - Ökad risk för död: 13 ggr vid nasal, 22 ggr vid iv

NMU

Hur kan vi minska riskerna?

- Psykoedukation
 - Legala och medicinska risker för själv och andra
- Välj säkrare preparat
 - Modifierad frisättning
 - Atomoxetin och guanfacin
- Behandlingskontrakt, itereringar med expeditionsintervall
- Prata och fråga om NMU
 - Press att dela med sig? Risker för själv och andra
- Screena NMU, SUD för ADHD
- Höga krav -> Cognitive enhancement = Akademiskt fusk?
- Skärpta regler på högskolor och universitet?

Psykoedukation och prevention

Råd och rekommendationer att ladda ner

- Children and Adults with Attention Deficit Hyperactivity Disorder (CHADD)
 - ADHD advocacy group
 - chadd.org/for-parents/medication-abuse-and-diversion/.
- The Coalition to Prevent ADHD Medication Misuse (CPAMM)
 - medical community, mental health advocacy groups, college administrators, collegiate student leaders, and the pharmaceutical industry
 - cpamm.org/about-us/

Att inte kasta ut barnet med badvattnet

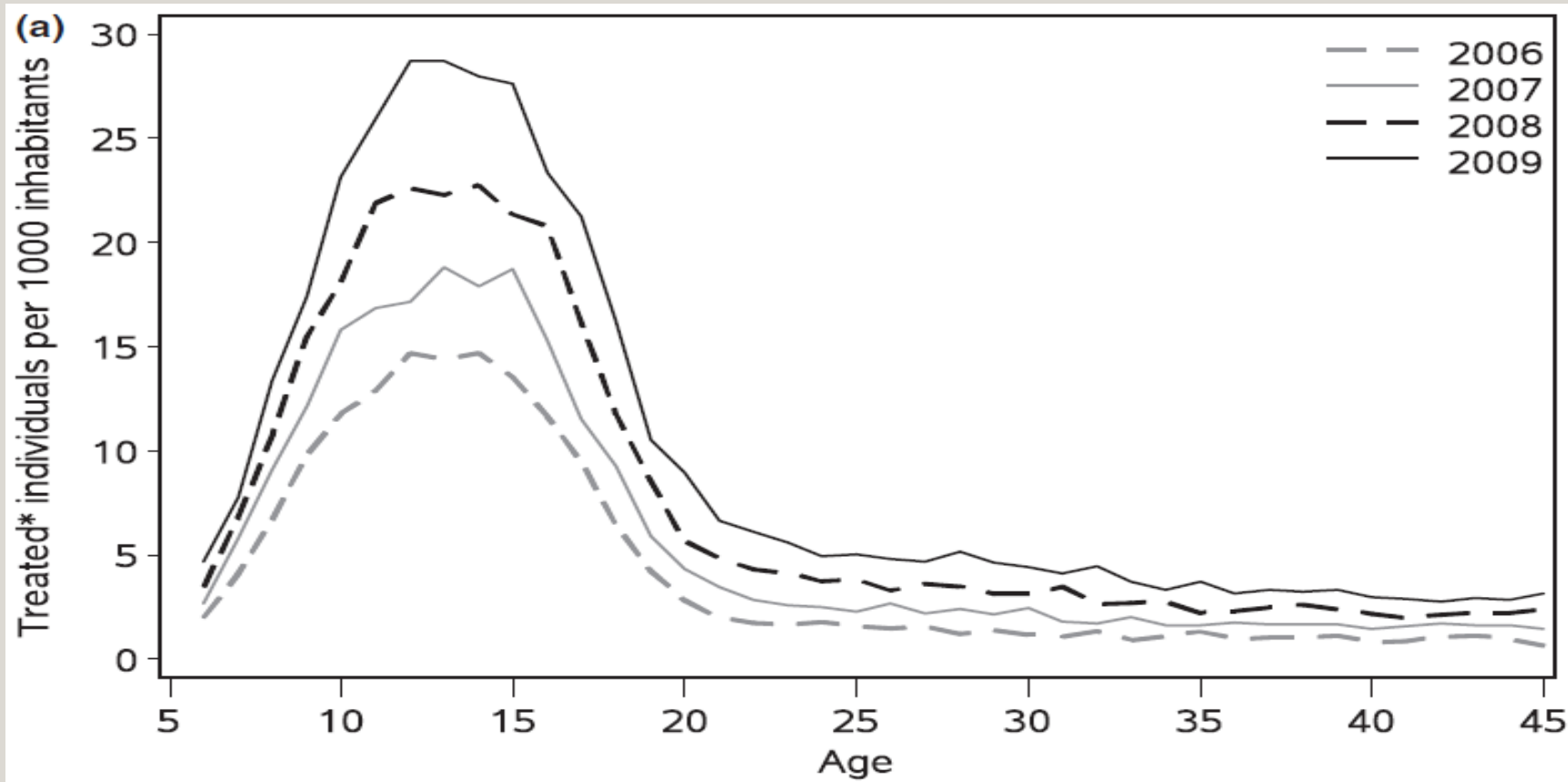

Begränsningar i dagens forskningsläge

Implikationer i en svensk kontext

- Oklara definitioner och begrepp
- Forskning ffa på amerikanska college studenter
- Studier ffa utifrån självrapportering
- Nationella databaser och giftinformation fångar endast dem som registreras
- Deskriptiv utan möjlighet att etablera kausalitet el. prediktion
- Interventioner för att begränsa NMU är inte studerat
- I framtiden behöver vi:
 - Ökat fokus på detta växande problem
 - Screening och redskap att skatta och bedöma risk för NMU
 - MEN inte kasta ut barnet med badvattnet

Är problemet verkligen överanvändande?

Missbruk av ADHD läkemedel

- N=147,816 i SUD behandling (NAVIPPRO Surveillance System)
- 30 d självrapport intag av ej förskrivna narkotikaklassade lkm

Cassidy et al.

279

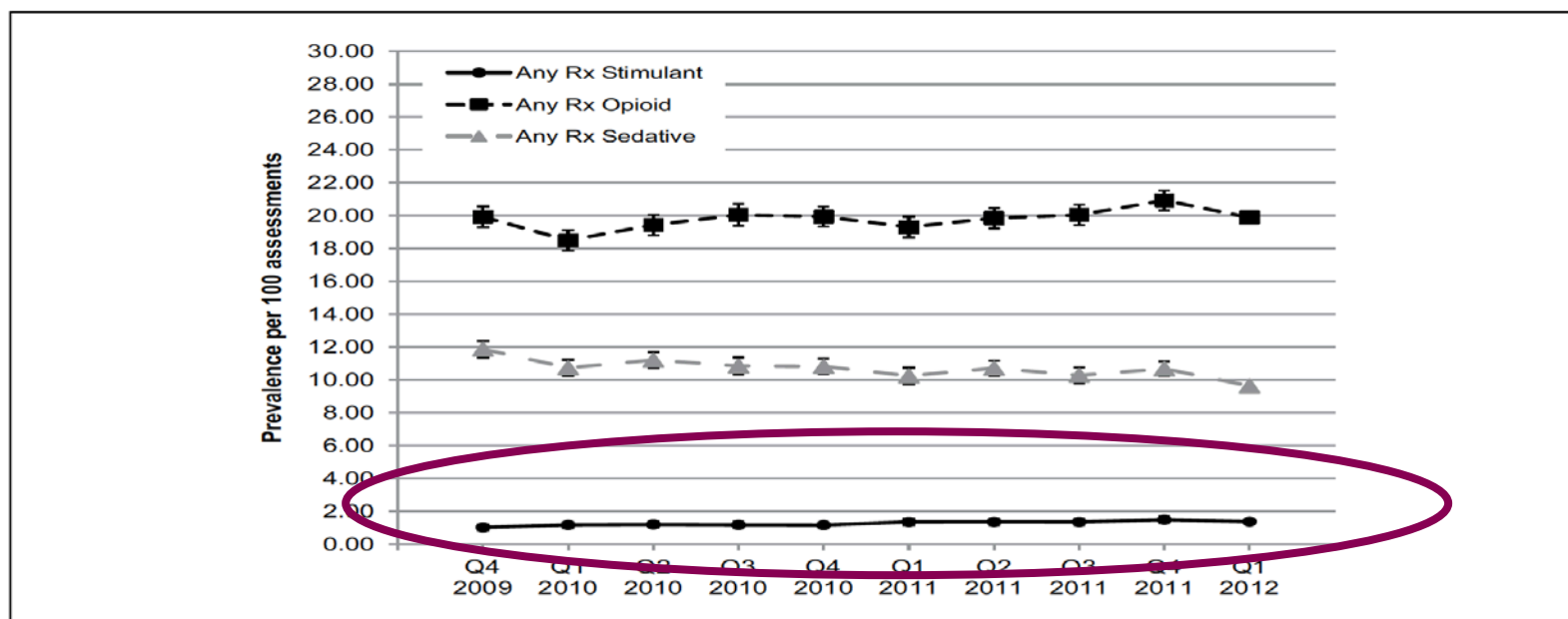

Figure 1. Quarterly past 30-day prevalence of nonmedical use of prescription medications, October 1, 2009 to March 31, 2012. Note. The prevalence of nonmedical use of any prescription stimulant was significantly lower than that of any prescription opioid ($p < .0001$) and any prescription sedative ($p < .0001$).

Så:

Finns det risker med ADHD läkemedel?

- Narkotikaklassade läkemedel?¹
 - Toleransökning har ej kunnat visas^{2,3}
 - Inget stöd för att ADHD behandling leder till eller försämrar SUD⁴
 - CS predicerar kvarstannande i behandling (jmf placebo)¹¹
- Växande hjärnor?
 - ADHD-behandling i barndomen leder ej till SUD^{5,6}
- Biverknignar?
 - Få (allvarliga) biverkningar hos unga och vuxna^{7,8}
 - Långsamt insättande effekt (ATX) kan leda till bristande compliance¹⁰
- Andra negativa konsekvenser?
 - Minskar risken för negativa utfall som suicid, kriminalitet, trafikolyckor^{7,9}
- **Obehandlad ADHD är riskfyllt...**

¹Wilens 2008 ²Kooij 2010 ³Kollins 2008 ⁴Klassen 2012 ⁵Humphreys 2013 ⁶Chang 2013 & ⁷2014 ⁸LMV 2016 ⁹Lichtenstein 2012
¹⁰Crunelle 2018 ¹¹Skoglund 2016

Alternativkostnader?

Finns det risker med att inte utreda och behandla ADHD?

- Personligt lidande
 - Relationer, självkänsla, livskvalitet, föräldraskap, studier, yrkesliv, finanser, stress, utbrändhet, sjukskrivningar...
- Samsjuklighet
 - Kroppslig samsjuklighet; rökning, övervikt, cancer, demens...
 - Psykiatrisk samsjuklighet; suicid, ångest, depression, beroende...
- Samhällskostnader
 - Utbildningsnivå, lön, sjukfrånvaro
 - Trafikolyckor
 - Våld, kriminalitet

TACK!

**Lotta Borg Skoglund MD PhD
SMART Psykiatri**

www.smartpsykiatri.se

lotta.borgskoglund@smartpsykiatri.se

SMART